

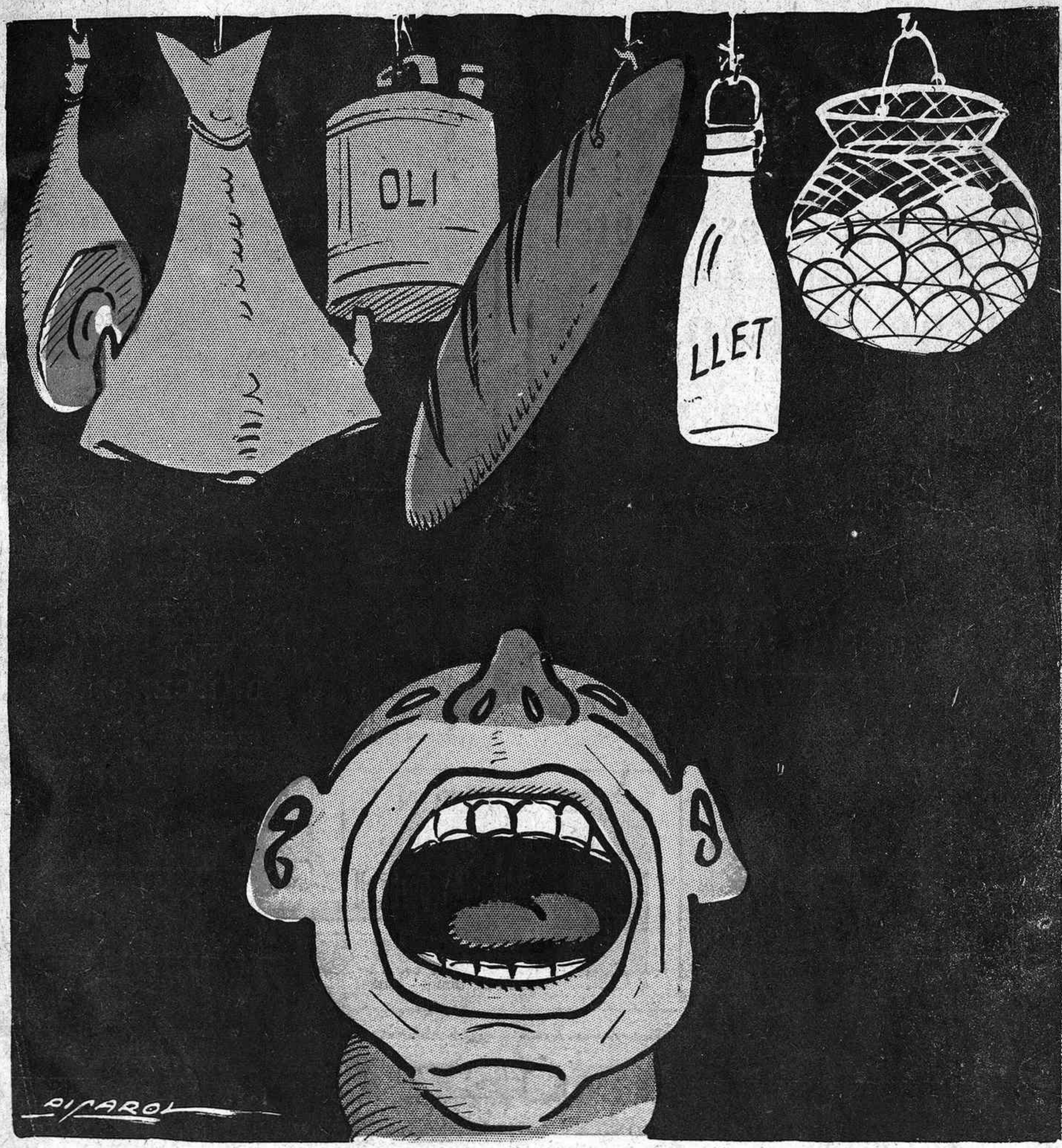

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII :: Número 2184

15 cèntims = Atrassats 30

ATENEU DE BARCELONA, 14 de Gener de 1921

-ENCARA NO BAIXEN?

ara t'els farà baixar el governador

El mejor disolvente de los uratos
 Absepsia de las vías urinarias
 Oálculos nefríticos
 Reuma articular
 Nefritis
 Tifus
 Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
 Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE
 folleto explicativo. Muestras
 a los señores médicos

Agte gen.: S. NAVARRO
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MIGUEL MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PARTES

GRANS MAGATZEMS
DAMIANS

Grandiosos descomptes
 en tots els articles de

FI DE TEMPORADA

Extens assortit d'objectes propis per a regalar
 en els

Balls de disfrees

EXPOSICIO i VENDA de diferents articles
 al preu únic de **3⁹⁵** pessetes

SASTRERIA A MIDA

Soler i Torra germans
BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
 de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
 corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Antoni López
IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics,
 comercials, edicions,
 e impressions de totes menes

Olm, 8. - BARCELONA

Bloks Notes
 a **DEU** cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

SARNA
 CURA RÁPIDA

Sarnicida Paradel!

Frasco 4 pesetas

Assalt, 28, farmacia - Barcelona

Bloks Notes
 a **DEU** cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

EDEN CONCERT · COMTE DEL ASSALT, 12
 :: TELÉFON NÚM 3332 A. ::

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 8 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit

Grandiós èxit de la eminent estrella
NITA SOLBES

Fabricació de notes a 100 i 500 pessetes

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

UN COP-DE MERCAT

Quan una pobre dona anava a comprar se produïa davant de les balances tota una escena de probitat recelosa. Guaitava la dona els pesos, guaitava la mercaderia, guaitava l'escala de mesures, i s'inclinava per a veure millor la balançada. Per la seva banda el venedor anava col·locant en el platet els pesos un

per un, amb tota cura, després posava una mica més de mercaderia, tocava les balances suaument amb el dit per a que's fixés el pes, i devegades si n'hi havia un gram més, arronçava les espatlles i feia una ganyota de magnanimitat.

Doncs tot fals. Falses les balances, fals els pesos, falsa la ditada, fals el suposat gram de més, falsa la ganyota de magnanimitat. Una falsetat que destarotava tot el sistema mètric decimal. Perquè un quilo no tenia mil grams; ni una lliura dotze unces, ni una unça trenta tres grams. La unitat mètrica no existia en els mercats i cada venedor ho era d'unitat mètrica, igualant-se així a Rússia i Anglaterra, llocs on no ha estat encara admès el sistema decimal.

Seria curiós fer una estadística, que precisament podria treure la secció d'estadístiques municipals, sobre les pèrdues sofertes per Barcelona i els guanys obtinguts pels venedors, amb aquest trasbalsament de mesures. Calculant des de la fundació dels mercats a l'adveniment d'En Martínez Anido, averiguar el valor de lo defraudat. A cada comprador, diàriament, tant. Per terme mig cada venedor, té tants compradors. Total: tantes pessetes defraudades per dia que multiplicades pels de l'any donen una quantitat tan formidable com la gastada en el parc de Montjuic o la guanyada pels banquers en el corretatge del negoci de les aigües.

Una estadística que ens ompliria de vergonya. Perquè lo de menys serien els diners. Es el nostre orgull de catalans, lo que pateix; és nacionalisme lo que perdem.

Perquè uns cigrons, o uns grams de llus, són cigrons i grams d'autonomia perduts, perquè el que descobreix l'engany a la ciutat no és pas un venerable patrici successor d'En Clarís o d'En Fivaller, sinó un governador que es diu res menys que Martínez. Ell és l'ordre, ell la justícia, ell la llei, ell el seny i la responsabilitat i la mesura justa. Els altres, els catalans, o brètols perquè estafen, o ximplers perquè els hi mesuren malament, o ineptes perquè no veuen l'estafa a ciutat, o venals perquè la toleren. Mestre Olaguer escoltaria un crit de «visca En Martínez Anido!» i hauria de callar.

Per això ha estat sospès el Joan Dalla, d'En Guimerà; perquè el que no tingui bon pes que calli. En Joan Dalla és regidor i veu com la sola autonomia que hem conseguit és l'autonomia de les balances. El pes ens el fem nosaltres, confirmant que Catalunya és un poble de mesura. De mala mesura, malgrat el seny i el sentit de responsabilitat, i el senyor Puig, i el senyor Cambó, i el bon elector i les diades. Si és un poble que fa el pes, ho serà pel senyor Martínez.

PARADOX

De fora ens ensenyen

Si una mamella hi ha al món verament inestroncable, és aquesta la de la infel·lix *Pubilla*, que ultra haver amantat a centenars de generacions, serva encara per a quants a ella s'apropen el suc vivificador de les seves entranyes sacratíssimes.

Tan intens i abundós és el seu caudal, que ens decantem a pensar que no hi haurà qui en vegi la fi. Perquè en l'Ajuntament passa això. Que quan pensem que no hi ha un pa a la post, a l'hora que'ns sembla impossible exigir a la matrona un altre sacrifici, ens regala aquesta amb la sorpresa que suposa el veure sortir del seu sí, noves reserves insospitades; energies que no comptavem.

No hi ha memòria de les vegades que hem dit que els regidors que aleshores eren, no deixaven al rebost municipal una guspira a rosegar per als cridats a substituir-los. Semblava que'ls que actuaven havien furgat els recons i reconets. Que havien escorcollat totes les butxaques.

La pràctica ens ha demostrat la equivocació tremenda amb que vivíem. La ignorància—no volem dir la bona fe,—amb que assistíem a la comèdia municipal. A Cà la Ciutat, com en el clos de la política, com en el ram de les males noves, hi ha sempre un més enllà.

L'exemple ens vé aquesta setmana de Madrid. I per més que per a trobar la confirmació de lo que diem no ens caldria sortir de casa, ens és agradós anotar el fet, sols siga per a impedir que's digui dels nostres representants al Consistori, que són els únics en exercir d'hereus escampes.

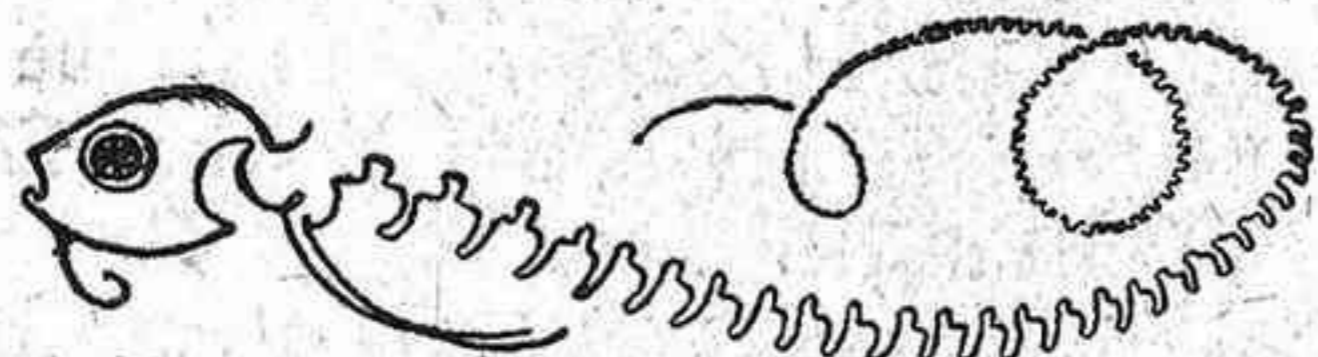
A Madrid s'estudia una martingala que permeti senyalar honoraris als regidors.

La iniciativa, pot importar-se a Barcelona.

Els regidors tindrien llavors un sòu per a assistir a les sessions, comissions, juntes, etcètera.

Els dies en que treballessin, ja es procurarien la gratificació.

JUST

Coses de muts

Hi ha coses que si no s'expliquessin no se sabrien. I hi ha coses que, la veritat, quasi és un deure comunicar-les, i més quan se tracta d'un fet còmic que pot alegrar als tertulians fent-los esclafir amb sinceres i saludables riallades.

I en passen tantes de coses en la vida!

Veureu quin acudit va succeir un dia:

Per les Rambles de nostra atropellada i inquebrantable ciutat, baixaven dos individus al semblar de bona posició, discutint assumptes particulars, suposem-ho així, ja que ho feien per senyes, puig un d'ells era mut; l'altre, company seu de tota la vida, ho feia tan bé com l'autèntic mut.

Així entretinguts en l'interés de la conversa, arribaren a Canaletes. Allí feren parada. Poc després, un nou amic del veritable mut, que per etzar passava per allí, se uní al grupo. Aquest també era molt expert en l'art de les senyes.

L'exercici de braços durà una estona, fins que al últim el mut autèntic es despedí deixant als altres dos en us dels signes.

Passà una altra estona i aquell parell anaven descapdellant sense ferir-se els oïdos. Però ve't aquí que de cop es presenta un nou personatge i dirigint-se a un dels muts li diu amb veu natural:

—Que vens, Enric?

—Home, espera't,—li diu l'interpelat,—no sé com desempallegar-me d'aquest mut.

I l'altre mut, com veient visions, contesta ràpid:

—Per mi no estigui; carai quin pes m'he tret de sobre!

I rient ambdós per la coincidència, se disolgueren.

M. M. O.

Aquest número ha sigut passat
per la censura governativa

Aquests dies ha censurat la premsa de París, el fet de que alguns autors de revistes posin en boca d'alguns personatges la paraula M... immortalitzada per Cambronne.

Amb aquest motiu, s'ha parlat a París de la dignitat de l'actor i del respecte que autors i comedians deuen al públic, baldament operin els primers en les taules del Cafè Concert i mirin en el segon a un *cochon de payant*, segons l'expressió consagrada a França de teló endins, per a designar lo que en diem aquí el *verdader Comte*.

Perquè no es diga que els barcelonins no caminem amb el temps, a l'hora mateixa en que plantejaven els diaris parisencs el tema de referència, ens innovava En Santpere, l'actor vodevilista del teatre Nou, el seu intent de apartar-se d'un genre que exigeix dels qui a ell es dediquen, el sacrifici de quelcom íntim i sagrat, com és la pròpia estimació.

La decissió d'En Santpere, produirà en tot aquell qui hagi estat al teatre Nou i hagi vist *treballar* al popular artista (?) una sorpresa extraordinària.

Tant més grossa i explicable, per quant creiem tots que si a algú calia imputar la culpa de l'abjecció i l'enviliment assolit al teatre Nou pel nobilíssim art de representar, era aquest, precisament, el comediant que per raons que no hem d'esbrinar, i oferint-se avui com perfecte melindrós i llepa-fils, tracta d'esborrar un passat del que dubtem aconseguir purificar-se.

En Santpere, ha tocat les tecles més repulsives amb tal de crear l'atmosfera empudegosa que envolta el genre nomenat vodevil, únic a Catalunya entre els milers de teatres—teatres—que es compten escampats pel món. Ha apel·lat, además, als recursos més inverossímils i estrafalaris; amb tal de afalagar lo que de més baix i més amagat hi ha en la naturalesa humana.

I aspira a que la gent el cregui, quan es fa el podibund i el desmenjat?

Vaja, home...

Uns periodistes que tingueren la pensada d'apropar-se an En Santpere, per a que els digués els seus plans per a l'esdevenir, asseguruen que l'interessat no ha resolt en definitiva lo que farà un cop sortit del Nou.

Jo, modest periodista, senyalaria an En Santpere un camí.

No s'ha graduat de perfecte escatòfag?

Doncs res tan natural com obrir-li la porta del W. C.

X. X. X.

L'aventura del cinema

De cúa d'ull, a l'encendre el cigar, va veure passar dues moces, aixecà la testa per a mirar-les, però una rialla mofeta i una bravada escandalosa d'olor, li feren perdre el món de vista. Després, refet ja, amb quatre gambades els hi passà al davant, i tot girant-se anava a tiràl-s'hi una floreta, quan la mateixa rialleta d'abans li feu pujar un nus a la gola.

Si En Papitu no hagués sigut un pobre noi, ja hauria endevinat que no eren per a la seva butxaca aquelles xicotetes, que volien duros en lloc de floretes i, vaja, que si no era per a posar-li la llufa, no s'és pas que en farien d'ell.

Les vagaces vinga a donar voltes i més voltes incomprendibles. En Papitu, toçut, com tots els tontos, al darrera, i tant aviat no podia aconseguir-les, com tenia que arrocegar els peus per mor de guardar les distàncies. Quan les sentia xiuxejant, es pensava que parlaven de fer-se'l a palletes i de segur que's creia que abans de decidir-se a parlàl-s'hi, elles ja l'haurien aturat. Tot ell una flama, comparant les pantorrilles de l'una amb les de l'altra, que n'ensenyaven un bon tros, no s'adonava de per on passava ni del temps que corria. Ja els fanalers començaven la ronda i les cabres amb les mamelles pansides, anaven calmosament a retiro.

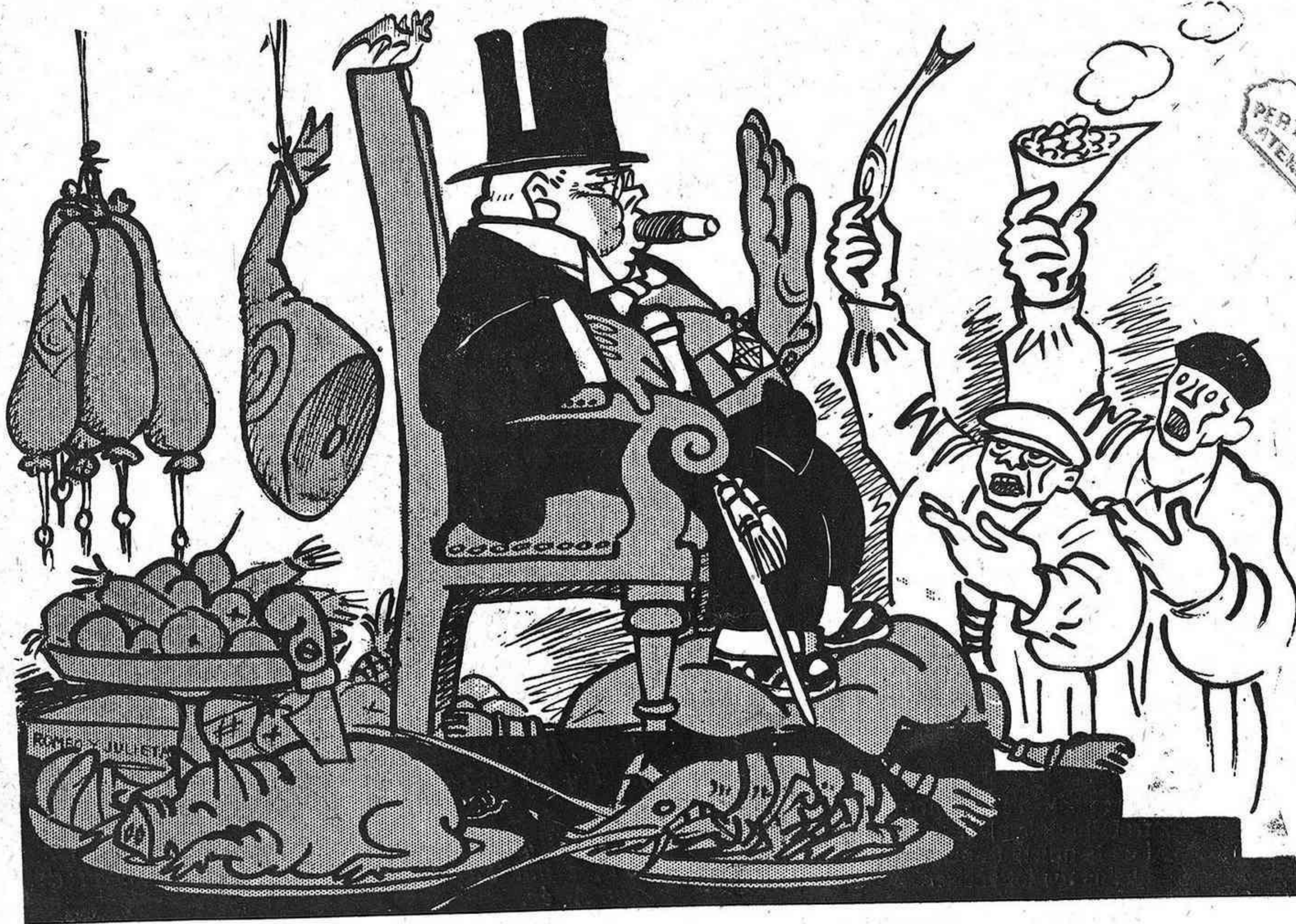
Per fi les dues moces s'aturen davant un cinema. Conflictel!

—Prenc les entrades? Les acceptaran?

Estava encara indecís quan se les vegé a dintre. Comprà una *preferencia* i ell també cap dins. Enlluernat, desorientat, no pogué adelantar cinc passes. La cinta que's projectava era d'aquelles dels besos inacabables, dels comiats supremes, d'aquelles en que els actors es queden cinc minuts llargs de *pose*, vaja, un drama dels que són tots ells una agonia romàntica. Emperò tot té fi i quan semblava que anava a acabar-se, entra un jovincel enlluernat, dóna empenta al nostre Papitu i ¡oh Deus! li fa caure la calderilla del canvi que encara duia a la mà. Al fer-se la llum s'ajupí roig de vergonya, a cullir-la, afusellat per cent esguards desvergonyits.

Malgrat això, no s'esfumaren de son magí les imatges de les seves (?) Venus i amunt, avall, per tot arreu les cercà; pujà a dalt, tornà a baixar i quan desesperat temia que's tornés a fer fosc es deixà oir aquella maleïda rialleta; és que les tenia al costat. A no ésser la butaca que les separava, buida, les dels costats estaven ocupades i tingué que seure al darrera. Es mocà, es mossegà les ungles, rebregà el barret, llençà amb ira el tros de cigar que li restava i... no sabia com començar. Si es pogués asseure al costat, que's corressin una butaca, ja veurien si xerraria!

—Caramels!

—Senyor Tinent d'Alcalde!... Està bé que una arengada costi vint cèntims?
 —Senyor Tinent d'Alcalde!... Està bé que les mongetes vagin a vuitanta la lliura?
 —A mi què m'expliqueu!... Jo no'n menjo d'aquestes porqueries.

—Noi!

El carametler s'hi acosta descarat.

—Quant aquesta?

—Tres pessetes!

Justes, tres pessetes li quedaven per a acabar la setmana, emperò... un dia és un dia i aquelles pantorrilles en valien moltes més.

—Si és servida,—digué En Papitu allargant la capsa adquirida, a la del nassarró arremangat.

—Gràcies, jove;—i ensenyà el present a la companya que no es podia aguantar el riure.

El jovincel, sense coneixe's ell mateix, tornà a parlar:

—Si em fessin el favor de córre's una cadira, perquè al mig... sap?—i amb un somris de peix enamorat acabà.

—Ai, no! Això si que no pot ésser!

—Vol dir maca?

Un «psts!» des del pasillo interrompé el diàleg i un subjecte, amb cara de sarçuelero, avençà pel rengle d'elles. Tocà la cara de la rossa i s'assegué entre elles dugues.

Allavors la del nassarró arremangat tregué del *manguito* la capsa de dolços, ceremoniosament la destapà i cada un dels tres tingué una delicadesa per la generositat del jove i un elogi per cada bombó. En Papitu, roig de rabia, ple d'ira s'aixecà, gità un insult recargolat i sortí precipitadament. Al ésser quasi a fora un infeliç que topà amb ell, rebé, a les espatlles, tota la força de la seva venjança i dels seus punys.

L'HEREU PERXA

ANHEL

Quan en la nit serena
i en el blau-fosc del cel
titil len les estrelles,
mon cor sent un anhel.

Voldria al clar de lluna
qu'encanta mon jardí,
vora, voreta un sàlzer
tenir-te prop de mí.

Voldria en aquella hora
quan plora el surtidor.
juntar els llavis nostres
besant-nos amb amor.

Voldria tes mans fines
en les meves tenir,
veient-te amb els ulls baixos
somrienta i enrogir.

En ton pit blanc voldria
mil roses desfullar,
que fos la nit eterna
i etern fos l'estimar.

Que nostres cors alhora
fruïssin dolç plaer
i en la quietud nocturna
que'ns fos tot enciser.

Que a pas menut donguessim
pel bell jardí un passeig
i flors, lluna i estrelles
veiessin el festeig.

Que en aquella hora hermosa
trobés només per tu
ben gaies amoretes
com no t'ha dit ningú.

Qu'en mig del nostre idil·li
cantés el rossinyol...
que el teu cor si m'estima
veies que'l meu et vol.

JOAN FIQUET C.

GLOSSARI

SOBRE LA VIOLENCIA

Diuen els fasciti italians—que són els actuals revolucionaris partidaris de l'acció ràpida i violenta:

«La nostra amant fidel i inseparable, deu ésser la *Browning 6.35*. O millor, encara, la *Beretta*—espècie de *Star*—la *Beretta 7.65*. Belle ambedue! Més belles que la dona més hermosa. La dona parla massa i no acaba mai res. Es traidora, ademés. L'«automàtica» no enraona quasi gens i es fa entendre tot seguit. N'hi ha prou amb un segon per a que un hom se senti penetrat de la seva veu. I és fidel, fidelíssima. I és hermosa. Té la color de l'acer brunyit, molt semblant a aquella color de les ales de les grans papallones que's veuen volar en els capvespres. Té la color lívida de la carn massa besada, de les flors delicades, malaltisses, de les roques pauroses del paisatge autumnal.»

Menos mal que, davant dels italians que així s'expressen, s'ha alçat un altre italià, gens suspecte de ideals reaccionaris, l'on. Turati, quefe d'un dels partits més avançats.

S'ha alçat i ha dit:

«No val pas la pena d'insistir sobre la causa. No cal repetir la banalitat d'una certesa «veritable». Tota aqueixa fermentació de tres, d'agressions, de menaces, de atemptats de tota mena és efecte i conseqüència de la guerra.

«Es conseqüència i efecte de la guerra, realment; però la guerra i les seves conseqüències no deuen ni poden ésser eternes. I ha arribat l'hora ja de que uns i altres ens decidim a desarmar-nos; a depositar, no solament les armes materials, sinó també a desarmar i desmobilitzar els esperits. En això consistirà, avui, el més bell i el més gran dels heroïsmes. Aqueixa serà la més triomfal i la més insigne de les victòries.

«Aquell que's desarmi primer de tots i més completament, aquell serà el que's podrà titolar «vencedor».

«Tothom les mans enlaire! Els d'una banda i els de l'altra. Però valentament, sense hipocresies, sense reserves jesuítiques; amb sinceritat i amb llealtat!».

Qui tingui ulls que llegeixi, qui tingui orelles que escolti, i qui tingui cor... que el meni pel camí de la pau. Amén.

XARAU

CUPLETS INEDITES

Recanses

I

Per un camí trencat
de la horta esmeragdina,
prenia el Sol daurat,
com una medicina.

Duia els ulls a acampar
damunt la sembradura,
i l'ànima a envejar
les glòries de Natura.

Era com un negit,
com una alevosia,
era com si la nit
volgués abatre el dia.

Mirava enllà d'enllà
damunt la verda alfombra:
he vist un puntet clà,
s'ha encès un llum en l'ombra.

(TORNADA)

Sobre un coixí molçut de trepadella
ha alçat son flam airós una rosella:

II

Per a arrencar d'arrel
l'amor que'l pit feria,
per esquivar el fel
que abat la pensa mia.
Per a trobâ en l'oblid

la pausa apetescuda,
el pedriç exquisit
per l'ànima retuda.
He cercat l'abstracció,
m'he fet desmemoriada;
he après una lliçó
del llibre de la prada.

Cerco l'inici bell
de gaia Primavera;
escolto el primè ocell
i veig la flor primera.

(A LA TORNADA).

III

El meu gloriós passat
suaument m'encaterina:
el lilitet omplenat
de la darrera nina.

Que'm feu sentir dejorn
les maternals frisances,
i calà foc al forn
de tantes esperances.

(Cull una nina i se la posa als braços amorosa).

—Fillet del meu amor,
d'aquelles dolces hores!
tú vas omplir-me el cor
d'il·lusions benfactores.

Oh, que escaients els rulls
que dauren ta frontera!!
No acluquis aquests ulls,
d'eterna Primavera!...

(A LA TORNADA).

PERTENEL·LA DEL
ATENEU DE BARCELONA

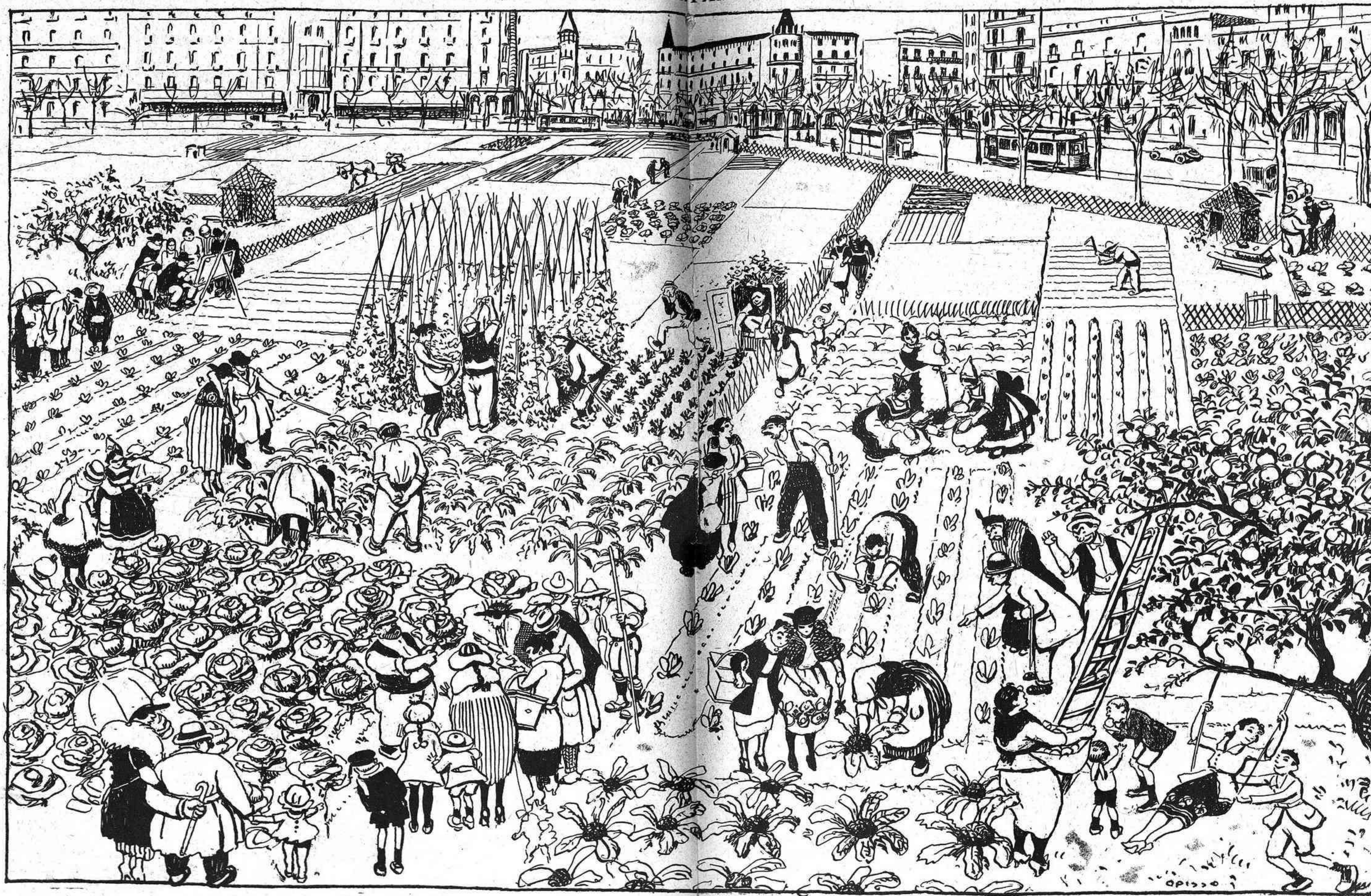
J. COSTA I POMÉS

Ella.—Gràcies a Déu, que ens abaixaran les carns!...
Ell.—Això a tu, te interessa. A mi sí que plim!

UN PROJECTE QUE BRINDEM A LA FAMOSA JUNTA DE SUBSISTENCIES

Urbanització de la Plaça de Catalunya amb mires a l'abaratiment de les verdures

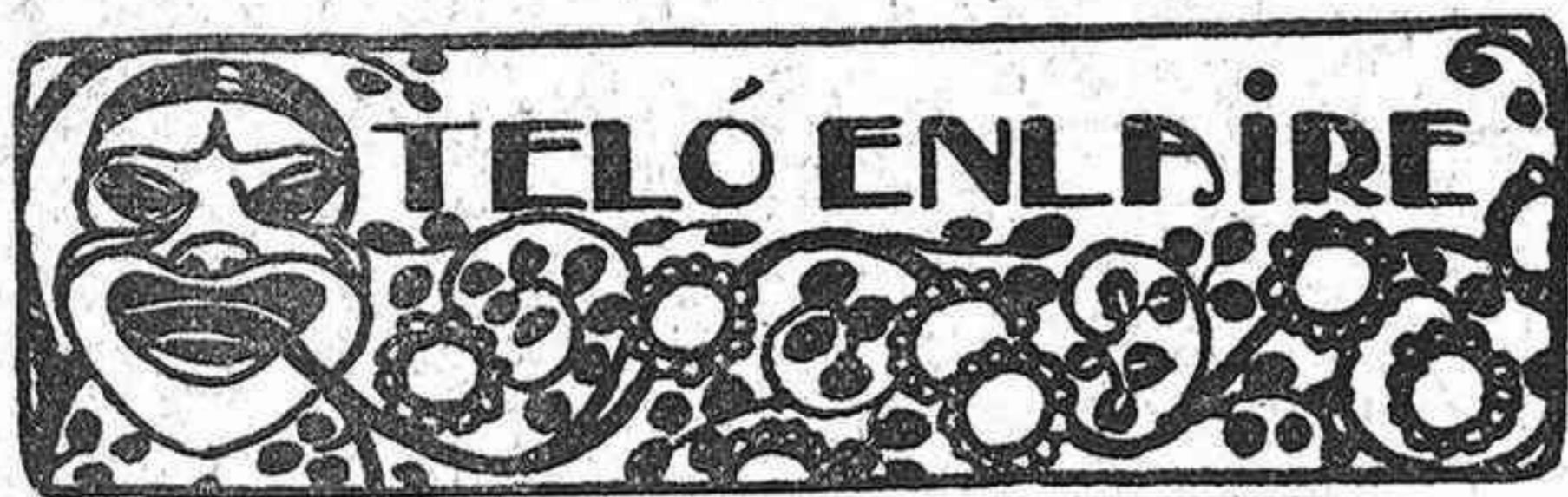

L'ANDREUET, novel·la per *Alexandre Font*.—Es una novel·la bonica en tots conceptes. Tant si la mirem per l'ensenyança moral que podem treure'n, com per la seva general estructura i el reduït espai de temps que requereix per a llegir-la, ço que fa que àdhuc la trobem curta, malgrat la grandària aparent del volum. Potser taca la diafanitat de la lectura una difusió en la pintura dels caràcters rutinaris dels botiguers, però aquesta resta esvaïda en l'admirable perfecció amb que és explicada la figura de l'Andreu. I com sia que la bellesa supera els defectes, creiem que l'autor ha conseguit la seva finalitat amb un èxit complet.

Ademés, podem recomanar la lectura als pares de família, i especialment a aquells que només han de compartir l'estimació en un sol fill; generalment l'enronnen d'un núvol d'excessiva estimació que li oprimeix fortament l'esperit i acaba a la faisó de l'Andreu.

I ara agraïm a l'autor, el plaer que ens dona, al veure que els nostres costums poden exornar tota mena de treballs literaris; car mai no manquen persones pacífiques que mengen cacauets al moll i maten el temps de les vetlles amb diàlegs de sociologia barata.

En resum: un llibre genuïnament català que donarà uns moments de distracció als llegidors.

LICEO

Com aquell qui passa volant, direm que ens donaren una molt acceptable representació de *I pescatori di perle*, partitura del senyor Bizet, que no deixa de tenir un bon nombre de admiradors, afegint-hi que els artistes interpretadors de aqueixa òpera, un temps famosa, foren ovacionats amb justícia.

Dimarts degué anar la primera de *Fidelio*, òpera en tres actes i quatre quadres, del immortal Beethoven, desconeguda a Barcelona i a Espanya, i per a la qual hi havia una gran espectació entre els nombrosos *dilettanti* simfonistes que's compten a casa nostra.

Es d'aplaudir el bon intent de la Empresa, al retre aqueix justíssim homenatge al famós compositor, autor de la colossal *Novena*.

ROMEA

Dilluns s'estrenà *Mister Pickwick*.

L'obra transpira bastant encertadament tot aquell humorisme tan especial, tan seu, d'En Dickens; aquella brometa innocent i espiritual, ingènua i cruelment satírica a la vegada, que és la substància més apreciable de les seves novel·les.

De les espeterrants aventures de *Mister Pickwick*, els arranjadors francesos n'han aprofitat només aquelles que a llur juí tenien certs visos de importància dramàtica i de

plàstica teatral. I l'obra, com quasi tota novel·la escenificada ha perdut la meitat, al menys, del seu pertum, essent sols d'agrair que ens l'hagin portada a les taules, per a regositg dels que pateixen mandra de llegir llibres; i això que aquests són, precisament, els que troben que *Mister Pickwick* és una comèdia mansa i avorrida. Pel que toca a interès d'acció, tenen raó que'ls sobra; en aquells cinc actes de «intermedis» inacabables no hi passa quasi res que emocioni ni que diverteixi (tal com ara els astragats entenen l'emoció i el divertiment com tampoc interessa avui Molière, i això que va deü vegades més directe al públic).

Fixeu-vos que el millor acte de *Mister Pickwick* és el segon, i d'ell—horror!.. i perdona'ls senyor Dickens!—únicament se'n aplaudeixen unes piruetes coreogràfiques d'En Montero, que ens jugaríem un peix res tenen que veure amb l'obra original. Des de aqueix acte, la representació va anar perdent *eficacia*, i això que les escenes del «Tribunal» són gracioses i el conjunt fou molt ben executat. Afegiu a tot això la mala pensada de fer sortir, al final de l'obra, un senyor amb una bandera anglesa desplegada, i es compendran els «conatos» de hostilitat per part dels espectadors entre els quals devia haver-hi bastants partidaris de Irlanda.

El diàleg, molt enginyós i molt bonic, tal com calia; i encara en suprimiríem alguns jocs de paraula i alguns xistus que no s'adiuen gens amb la tònica humorística de l'obra original.

L'interpretació fou bona en conjunt, i excelent per part d'En Montero que tragué molt partit d'un paper secundari.

Vestuari molt propi i molt vistós; un decorat així així; i uns mobles que lo mateix podrien ésser del temps de *Mister Pickwick*, que del temps de *La senyora Marieta*.

PRINCIPAL-PALACE

Dimarts d'aquesta setmana debutà la famosa *Hasoutra*, nomenada la «Momia-Egípcia», cèlebre pels seus balls exòtics, i aplaudida xardorosament en els millors teatres d'Europa i Amèrica.

Resulta molt original i elegantíssima; és àgil i perfecta de línies; una veritable notabilitat en el ram de les dances orientals.

Molta gent anirà a aplaudir aqueix número sensacional que constitueix un aconeixement barceloní.

LA REVISTA DEL PRINCIPAL-PALACE, A MADRID

A ningú deu haver extranyat el gran èxit obtingut per la famosa revista *Chófer... etc.*, en el «Teatro Rosales» de Madrid. Aquell va-i-tot de luxe en la presentació, aquella abundància de pantorrilles excel·lentment tornejades, aquelles dances executades per eminents artistes, i sobre tot, aquella fastuositat en trajos i decorat, per força havien de deixar *tòtils* als morenos de la Puerta del Sol.

La premsa madrilenya ha rebut la revista molt bé; tan bé com se mereixien els interpretadors i l'Empresa, que, com a Barcelona, no s'ha parat en gastos per a presentar un espectacle digne de la capital de les Espanyes. Tan sols un diari, *El Heraldo*, exercint de sagristà *saca-mantecas* s'esvalota un xic davant de aquell bé de Déu de cames i braços al aire lliure tractant la revista de «libertina».

Es que els vellots verds de *El Heraldo*, volien mitjes i lliga-cames?... Ah, murrís! I què'n tenen de picardia.

Inútil dir, per això, que tot aqueix rum-rum del suposat «sicalipsis» no ha fet sinó propaganda a la famosa revista.

No pas poc que se'n deu alegrar En *Fernandito*!

BALLARUGA CARNAVALESCA

Sabem que, al «Teatro de Novedades», s'hi preparen enguany extraordinaris balls de màscares; uns balls de màscares espaterrantment lluits que faran tronar i ploure.

S'inaugura la sèrie demà a la nit, dia 15, amb un ball de obertura que tindrà grans alicients per als aficionats.

La casa «Aurigemma-Cañadó», que és la que organitza aqueixa sèrie de gresques carnavalesques—i ja se sap que ho presenta sempre magníficament,—ha anunciat, per al nou cicle de ballarugues, importants premis i sorpreses que se aniran coneixent i que cridaran sens dubte l'atenció dels concurrents a tan alegres vetllades.

MUSIQUERIES

Hermós concert el de l'«Orfeó Gracienc» al *Eldorado*, diumenge passat. No'ns entretindrem a parlar de les composicions, perquè ja ho férem al estrenar-se en el «Auditorium». Sols caldrà remarcar l'èxit obtingut pels choristes d'En Balcells, als quals premià l'auditori amb entusiastes ovacions.

El dia 23 tindrà lloc un altre magnífic concert vocal a càrrec del mateix orfeó.

—A la «Sala Mozart», no fa gaires dies, el reputat pianista i compositor En Antoni Marqués, executà un programa de excel·lents i difícils composicions. El senyor Marqués, que és ja un virtuós d'empenta, feu filigranes en una «Sonata» beethoveniana, i en diverses peces de Chopin, de Debussy i altres. També agradà extraordinàriament en l'interpretació de «Dança de foc» inspirada obra del propi concertista.

En la segona part, En Emili Vendrell cantà, de la manera que ell sap fer-ho unes quantes cançonetes, originals de l'esmentat senyor Marqués.

Per a tots dos hi hagué molts i merescudíssims aplaudiments.

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

UN VIATGE CIRCULAR I UN CONVIT DE REFETÓ

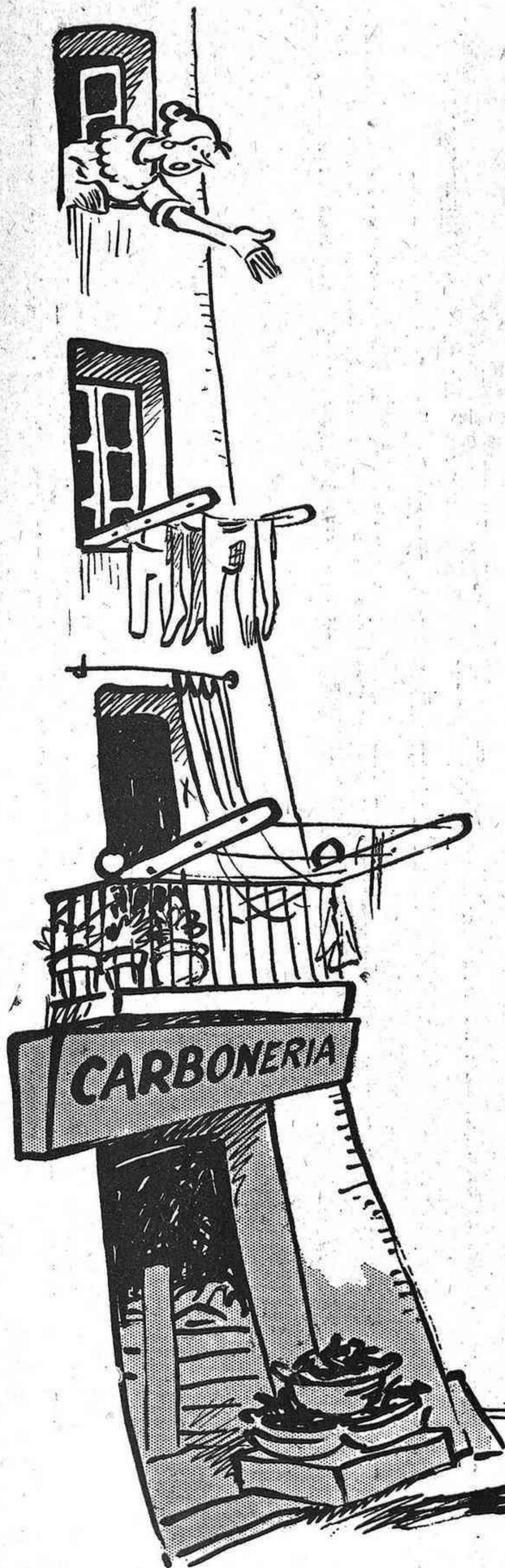
L'altre dia me'n anava a donar un vol per a agafar gana, tot expremet-me el cervell en busca d'un lloc on passar uns dies de repòs absolut, doncs fa temps que estic mig pioc, quan vareig topar-me amb En Galwey que venia contra-direcció:

—On va amic Arbó, tan preocupat?—va dir-me.

—Me'n vaig a fora, amic Galwey; em cal fer salut; estic molt atrotinat.

—I se'n té d'anar lluny, si es pot saber?

—Precisament, el que em preocupa, és que no sé on

—Noi!... Puja'm mitja arroba del de terragada!
—No pot ésser, mestressa. Ara ens està prohibit; ja no el podem pujar més.

PERTENEC A LA...
ATENEO BARCELONIN...

dirigir-me. El meu *galeno* diu que tinc un empaig de ciutat, i necessito sadollar-me de naturalesa per equilibrar-me.

—Sí que ho sento! I marxarà aviat?

—Així que pugui.

Enraonant, enraonant, arribarem al *Camarin*, quines vidrieres va obrir-me l'excel·lent pintor, acompanyant-me fins al salonet del fons, on hi tenia una exposició de paisatges.

—Si es vol distreure una mica la vista—va fer-me—aquí té algunes cosetes meves, de la darrera cullita. Veu? Aquest camp d'oliveres està ajustadet.

—Ja ho crec que ho està! Vostè en sap un niu!

—I aquesta posta de sol de *Les Planes* li fa peça?

—Amic Galwey: vostè construeix com un home.

—Miri, miri; un remat, que va pasturant per la planura, escarbotant l'herba molla de rosada!

—Magnífic paisatge! quina grandiositat, quina veritat en els núvols! Caminen talment, empesos per l'aire...

—Aquí té un contra-llum pintat a l'Ametlla del Vallès.

—Personalíssim. Sembla que em trobi entremig de pins. Fins sento olor de trementina i de sajolida.

—Ara, si no li sap greu, dongui un cop d'ull a aquesta visió de primavera, amb els seus lliris en flor, oi que's bonica?

—Bonica només? Vostè és molt modest. Superba, em resulta, per la lluminositat i per l'ambient...

—Veu? Aquests arbres són d'Olot; aquells prats de *La Garriga*; aquella fondalada del *Montseny* i aquesta vista boirosa i ensonyada, de Barcelona, amb el pla del Llobregat al lluny... Vol donar un altre tom a la sala?

Torno a contemplar una per una les belles pintures del mestre abeurant-me en les robustes visions de paisatges que té allí reunides, i quan ens despedim, el felicito coralment, i ell me fa:

—Que li provi força!

—El què?

—L'anar a fora.

—Ja no em cal sortir de ciutat, amic meu. El viatge circular que he fet al voltant de la seva exposició, m'ha saturat per complert de naturalesa i em sento d'allò més bé.

*
*
*

D'El *Camarin* me'n vaig anar al *Refectorium*, doncs m'havien convidat a un *piscolabis* artístic En Francesc Camps, l'Antoni Roca i En Ramón Soler, tres dibuixants als quals no tinc el gust de conèixer... afortunadament, perquè si els conegués, no tindria prou llibertat per a cantar-los-hi la canya.

Els plats que em tenien preparats aquests joves eren verament insípid: dibuixets al llàpiz plom, acadèmies plenes de taques; pintures dures i empastifades, un parell de guissots cubistes i, per postres, varies caricatures amanides amb una mica de pebre i vinagre. Vaia uns menjars per a un crític desganat com jo!

Inútil dir que no vareig tastar res, i que em vegí forçat a demanar una tasetta de caldo i un gotet de vi al taulell, perquè encara em durava el cansament de la passejada que havia fet amb En Galwey.

Jo els hi agraeixo molt als jovincels Camps, Soler i Roca la seva atenta tarja de convit; però no els puc perdonar que després de fer-me l'il·lusió d'un àpet de refetó, tractant-se del *Refectorium*, em deixessin amb un pam de nas. — C. ARBÓ

ESQUELLOTS

Encara hi ha alguns veïns testaruts que's neguen a omplir la fulla de l'Empadronament.

Se'ls ha requerit, i res!

Se'ls ha tornat a requerir, i *nones!*

Se'ls amenaça amb multa, i muts!

Se'ls diu que aniran a la presó, i ni *por esas!*

Una idea: Què no se'n podria encarregar el senyor Martínez Anido de recollir les fulles?...

Què hi diuen els senyors de l'Estadística?

«Musas y Rimas», es titula un llibret de versos cursis que acaba de sortir a la llum.

El seu autor, que's diu Ballesta, ha tingut la bona pensada de dedicar cada una de les «puasias» a una de les senyorettes de la bona societat barcelonina.

Mau! El murri!

Aquesta *ballesta* mira de fer blanc.

L'altre dia fou portat al Jutjat un aixerit fulano que intentava, pel mitjà d'una martingala, apoderar-se de set mil pessetes cobrables en un dels nostres bancs.

Doncs, el «manó», no ens sembla tant aixerit.

Més senzill era posar-se a acaparador, o a banquer, i després suspendre pagos.

Es igualment lleig, però és més lícit.

Més d'un centenar de pobres captaires ens han enviat de Madrid.

I lo pitjor és que cap dels que ens endossen és català.

Això és una vergonya i un afront que no els podem acceptar.

Encara no'n tenim prou, de pobres aquí, d'ençà de lo del Banc de Barcelona?

Ha obtingut un gran èxit entre els filarmònics aficionats a la música nomenada de cambra, el celebrat quartet francès «Capet».

Realment, s'ho val.

Al costat d'aqueix *capet*, molts dels nostres concertistes resulten uns *caps-grossos*.

Comencen a baixar les subsistències?

Deixin-los dir!... Xafarderies que fan córrer.

Fixem-nos només en el bacallà, que és l'article menjívoll, popular per excel·lència.

Diuen que ha baixat, i es ven a tres pessetes el quilo.

No recorda tothom tothom que's venia—el millor—a seixanta cèntims la lliura, o a sis rals el quilo, que vé a ésser lo mateix?

Resultat, que amb tot i la baixa, el rei dels aliments, segueix venent-se a doble preu.

UNA IDEA PER A ABARATIR EL PEIX:

Que cada veí se'l pesqui

— Fan corre que a la presó nova hi alcen cinc pisos més.
— Vols dir?... Deu ésser una atxecada!

Llegim:
«El diputado provincial radical don J. Puig de Asprer marcha a Madrid, donde fijará definitivamente su residencia.»
Bon veni, demagogol!
Ja ho saben doncs!
Si a una hora dada senten trepidar la terra, o veuen una estrella amb cúa... es que En Puig de Asprer se'n va a Madrid.

Ballaruga:
En el «Teatre del Bosc», ha començat ja la xerinola carnavalesca.
El dissabte, dia 8, s'hi donà el primer ball de disfreses, que fou lluidíssim.
Es repartiren importants premis.
Puede el baile continuar.

Governativament fou sospesa l'estrena del nou drama d'En Guimerà *Joan Dalla*, que devia tenir lloc dimarts passat.
Sembla que el senyor Martínez tingué confidències res-

pecte a l'actitut de determinats elements, que intentaven oposar-se als exaltaments patriòtics que podia suscitar la epresentació.

«Paciència»!... deia el gat a la rata.

Diumenge foren empresonats un grapat de venedors del mercat de la Boqueria i altres, acusats de robar en el pès.

Molt bé.

Ara s'ha anat pels petits.

Quin dia anirem pels grossos?

Enguany, el Carnestoltes arriba amb bastanta antelació' comparat amb altres anys.

No'ls diré més: Ja hi han balls de màscares!

Res, que no sembla sinó que el calendari ens tingui llàstima de les tristeses que havem patit i ens vulgui fer fer broma depressa per a veure si ens treu les cabories del magí.

I ja estem veient el que'ns passarà a la major part dels barcelonins.

Allò d'aquell personatge del sainet de marres:

— «En casa no comemos, pero... ¡nos divertimos más!...»

El pobre *Peyo*, a hores d'ara, ja deu haver entrat al cel. Diem això perquè acaba d'assabentar-nos una persona de crèdit que ha arribat suara de les «Amèriques» de que en les Repúbliques del Sud, on el nostre filòsop era tan admirat i estimat, s'hi han celebrat sengles funerals per l'ànima del eminent autor de *Heregias* i de *Els Cent conceyls del Conceyl de Cent*.

Ai Jesús! Ja ho veuen! Lo que són les coses!

Allà dalt, els seus admiradors, vinga pregar per la seva ànima i ell, aquí, vinga fer-se enterrar civilment.

I pensar que ell fou l'autor d'aquesta gran sentència:

«Los preberes escapçats poc podríem fer pecats.»

Calendaris.

La Casa «Mútua General de Seguros» per a Accidents del Treball i Accidents de Mar, ens ha enviat un calendari de paret amb fulles grans de mesos.

— De la Casa «F. Ferrer i Mestres», de Gràcia, representants de la «Cervesa Petry», «Anís Catalunya» i «Xampany Freixenet», havem rebut dos petits calendaris amb fulles mensuals.

— Un altre calendari anunciador de la Casa Fábregas, Ferrer i Sangés, (Motors elèctrics), de fulla mensual.

— I, finalment, un altre, també de fulles mensuals, de la Casa Josep Casanellas (Coixinets de boles).

NOTES DE CASA:

Del «Ateneu Obrer de Barcelona», rebérem en son dia una tarja de convidat per a assistir a la solemniat-Repatriació de Premis als alumnes de les seves Escoles, acte que fou un èxit per als organitzadors.

Tantes mercès.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

TOS la curen les Pastillas Helenianas. 1'25 pessetes caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens. 1'25 pessetes frasc.

ASMA la curen les Gotas Helenianas 4 pessetes fraso

Pròximament sortirà

L'Esquella de la Torratxa Almanac per a 1921

Lleminadures del cor

(El quart do'ç)

Un tom

Ptes. 0'60

Pesigolles fines

Anècdotes salades i acudits picants

Un tom

Ptes. 0'60

NUEVA EDICIÓN

ALGO

por JOAQUÍN M.ª BARTRINA

Un tomo

Ptas. 6

TAPES ARTISTIQUES

PER A COLECCIONISTES DE

L'Esquella de la Torratxa

5 PESSETES

Encuadernació i tapes

Pessetes. 8

Obres d'En JOSEP BURGAS

El llibre dels petons

(Amorettes a cau d'orella)

Un tom

Ptes. 0'60

Flor de picardia

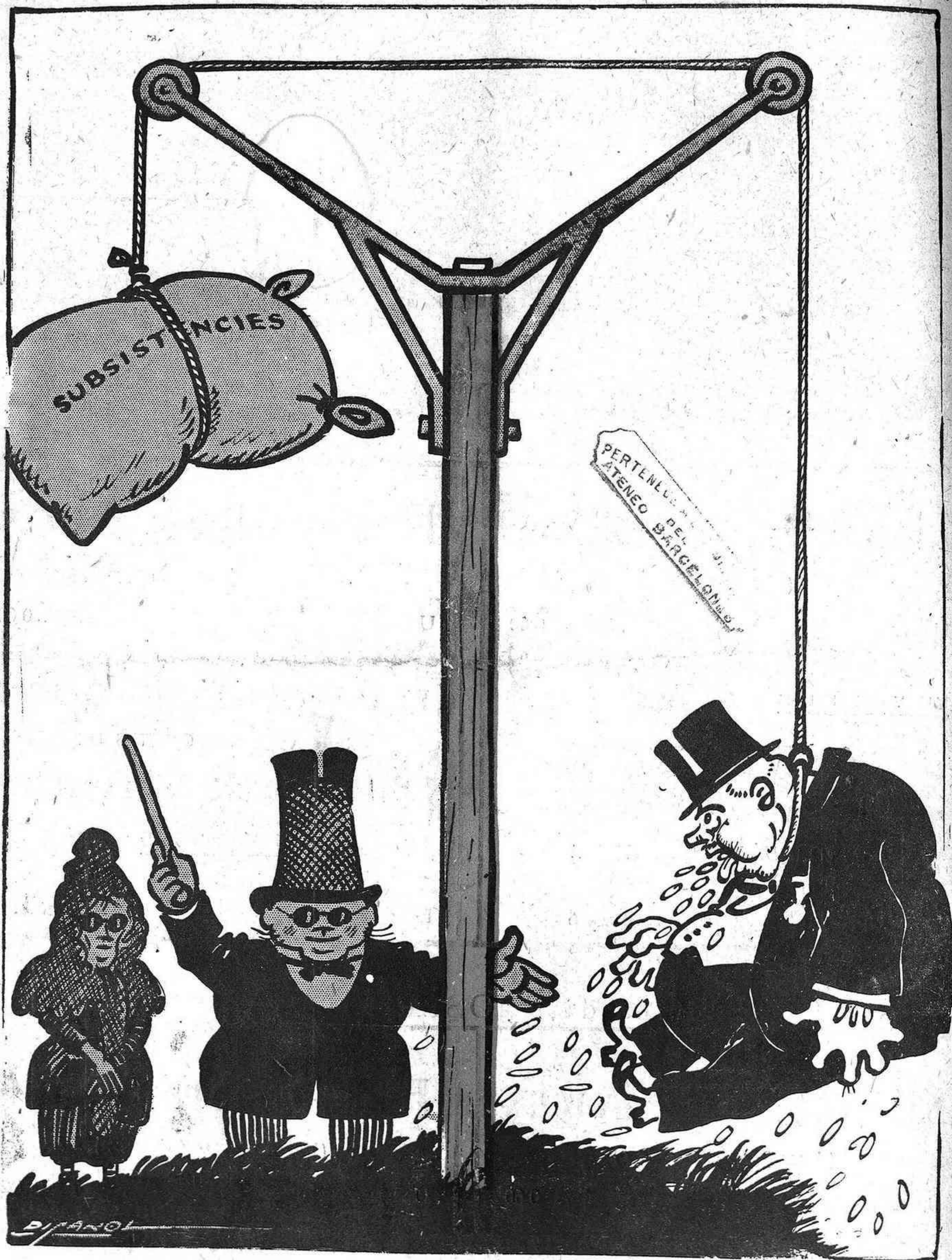
(Versos d'amor i de pecat)

Un tom

Ptes. 1'20

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a cer cat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

LES LLEIS DE INERCIA I DE GRAVETAT

—Veus, Tomaseta?... Fins que's decideixin a fer pujar aquest, no baixarà això.